1893 - 1963
70-ий РІК ВИДАННЯ
І СЛУЖБИ СВОЄМУ
НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
"SVOBODA", 81-83 GRAND ST.
JERSEY CITY 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXX. — Ч. 66. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 9-го КВІТНЯ 1963 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, APRIL 9, 1963 No. 66. VOL. LXX.

ФЛЬОТА ЗДА ХОЧЕ ЩОБ ВСІ КОРАБЛІ БУЛИ АТОМОВІ

Вашингтон. — Фльота запропонувала секретареві оборони, щоб всі більші кораблі були порушувані атомовою енергією. Цей плян мав би відноситися до кораблів, що мали б 8 000 тонн посмности, або і більше. До цієї категорії кораблів підходили б всі фреґати, кружляки та літаконосці. Нищильники мали б залишитися при дотеперішній конвенційній пальній енергії. Цей новий плян фльоти свідчить про те, що її керівники, себто секретар фльоти Фред Корт і шеф морських операцій адмірал Джордж А. Андерсон змінили свою думку в цій справі. Давніше фльота захоплювалася тільки атомовими підводними човнами і не поспішала йти за рекомендацією віце - адмірала Гаймана Дж. Ріковера, який пропаґує віддавна думку про те, щоб вся фльота була атомова. Думку Ріковера підтримувала і Комісія Атомової Енерґії і конґресові провідники. Сама фльота була проти того, щоб нові кораблі будувати з атомовою енерґією, бо гадала, що такі коробді будуть задорогі. Але тепер на основі нових дослідів представники фльоти прийшли до переконання, ща на довшу мету оплатиться будувати всі більші кораблі, в тому і літаконосці з атомовою енерґією. Фльота нерадо погоджувалася на те, щоб будувати другий атомовий літаконосець після того, як був вже збудований атомовий літаконосець „Ентерпрайз". Давніше фльота міркувала, що краще є збудувати три конвенційні кораблі, замість двох атомових. Адмірал Ріковер та Комісія Атомової Енерґії вже давніше плянувала будувати всі нові кораблі тільки атомові.

Комісія Атомової Енерґії в січні цього року вислала листа до секретаря оборони МекНамари, в якому нарікала на те, що за повільно йде справа будови атомових кораблів. Секретар фльоти Корт недавно заявив в Сенатській Комісії Збройних Сил, що три атомові кораблі: літаконосець „Ентерпрайз", нищильник - фреґата „Бейнбрідж" і кружляк „Лонґ Біч" виявили, які добрі сторони мають атомові кораблі в порівнянні з неатомовими наводними кораблями. На думку секретаря фльоти дещо більші кошти атомових кораблів дають більші користі з них, і тому оплачується будувати атомові кораблі, а не тільки атомові підводні човни. Звичайні кораблі вимагають довших ліній постачання та окремих магазинів для пального.

Рокефеллер передбачає збільшення числа безробітних при демократичному уряді

Омага. — Нюйоркський губернатор Нелсон А. Рокефеллер, промовляючи на республіканському прийнятті в Тепека, Кензас, заявив 1 000 присутнім, що економіка країни при урядуванні теперішнього президента Джана Ф. Кеннеді буде підупадати, і число безробітних в 1967-му році збільшиться до 9-ох мільйонів, що становитиме — 8.4% всіх робітних сил країни. Єдина рада проти того, — це приспішити темп росту економіки. В березні відсоток безробітних становив 5.6% всіх робітних сил. Рокефеллер казав, що економічна та фінансова політика уряду президента Кеннеді спричинить те, що впродовж найближчих 9-ох років число федерального заборгування збільшиться на $75 більйонів, і не можна буде збалянсувати бюджету до 1972го року. Рокефеллер свої економічно-фінансові погляди надрукував в окремій заяві, що обіймає 3.000 слів. Цю заяву роздано журналістам і присутній публіці. Рокефеллер заявив, що треба зорганізувати 20 мільйонів нових варстатів праці впродовж найближчих 5 років. Нюйоркський губернатор пропонує негайне і більше зменшення прибуткових податків.

Представники УНСоюзу взяли участь в Конвенції Нюйоркського Конґресу Братських Організацій

Ню Йорк. — В минулий четвер, 4-го квітня цього року, тут в готелі Астор відбулася 62-га з черги річна конвенція Братського Конґресу нюйоркського стейту. Ця організація, яка існує від 1901 року, об'єднує 58 братських забезпеченевих організацій свого стейту. На конвенції було приявних 50 делеґатів, репрезентантів 41 організації, чимало представників братських організацій з інших стейтів та декілька представників влади. Приявна президентка загально - американського Братського Конґресу п-і Една Е. Дуґан підмітила важливість для цілої країни існування братських забезпеченевих організацій, про що свідчать самі числа. Ці братські організації в ЗДА об'єднують 103 центральні братські союзи Америки й Канади, які мають 9 000 000 членів, розміщених в 70 000 відділах. Ці члени забезпечилися в братських союзах на загальну суму 16 більйонів долярів. Конвенція приняла до відома звіти й, передискутувавши важливі питання існування та розвитку братського забезпеченевого руху, обрала нову управу з Джеком Генґерсоном на чолі. В цій конвенції взяли участь від УНСоюзу гол. предсідник Й. Лисоґір, гол. секретар Я. Падох і гол. касир Р. Слободян. На конвенції промовляли між іншими стейтовий контролер Артур Левітт і дистриктовий прокуратор Френк О'Коннор.

Прем'єр Джан Діфенбейкер провідник консервативної партії

Лестер Б. Пірсон провідник канадійської ліберальної партії

Передбачають, що 8 мільйонів канадійців братимуть участь у виборах

Оттава. — Канада має 18 мільйонів мешканців, в тому коло 10 мільйонів мають виборче право. Гадають, що 80 відсотків виборців підуть до виборчої урни, бо вибори з 8-го квітня є дуже важливі для Канади, яка майже рік не має тривкого уряду. 22 роки при владі була партія лібералів, яку перемогли в 1957 році консерватисти під проводом Джана Діфенбейбера. В 1958-му році ця партія здобула була найбільшу в історії Канади більшість, але в 1962 році вона дістала найбільше голосів, але не мала більшости, щоб могла сама зорганізувати уряд. Майже цілий рік консерватисти були при владі з ласки Партії Соціяльного Кредиту, яка мала тільки 30 голосів на всіх 265 в парляменті. Консерватисти мали 116 голосів, ліберали 99, нові демократи 19. (Одно місце було необсаджене). Вибори мали б вирішити, яка партія зможе дістати таку більшість щоб могла сама зорганізувати уряд.

Честер Бовлс призначений на нового амбасадора ЗДА до Індії

Вашингтон. — Колишній американський амбасадор в Індії з-перед десятьох років, кол. конґресмен і заступник державного секретаря з першого періоду урядування през. Кеннеді, а в останньому часі спеціяльний дорадник Білого Дому для справ Африки, Азії й Південно-американських країн, Честер Бовлс дістав призначення на нового амбасадора ЗДА в Індії. Теперішній амбасадор Джон Кеннет Гельбрайт вертається в червні ц. р. на своє становище професора в Гарвардському університеті. Цю зміну заповідали вже американські газети від деякого часу і вона не прийшла, як несподіванка. За заявами чільних репрезентантів обох партій, затвердження тієї номінації в Сенаті не зустріне ніяких перешкод. Президент окремою заявою прославляв Честера Бовлса за його заслуги для держави й народу та його спеціяльне знання індійських і взагалі азійських справ, яке особливо кваліфікує його на те становище в нинішньому часі, коли Індія наражена на імперіялістичний натиск збоку комуністичного Китаю.

В Ню Йорку відбулось відкриття Фундації і виставки образів О. Грищенка

Ню Йорк. — В суботу 6 квітня ц. р. відбулось в Українському Інституті Америки для більшого гурту запрошених гостей відкриття виставки образів Олекси Грищенка, подарованих цим мистцем для заснованої Фундації його імени. Гостей привітав коротким словом голова Об'єднання Мистців - українців в Америці Святослав Гординський, після чого д-р Володимир Гординський відчитав листа від О. Грищенка, що його прислав з Парижу мистець, виправдуючи свою відсутність та пояснюючи причини, які спонукали його до активної співпраці у заснуванні фундації, що перейняла б під свою опіку частину його мистецьких надбань для збереження їх для українства. Д-р Ярослав Падох доповнив ті завваги коротким словом, вказавши, м. і., на відкриту можливість для інших сучасних українських мистців-малярів і скульпторів — дарувати Фундації частину своїх творів з тією самою ціллю, з якою зробив це Олекса Грищенко. Таким чином міг би постати чудовий український музей-галерія ще в ЗДА, з надією на перенесення у вільну Україну. На виставці, яка для публіки буде відкрита від 9-28 ц. м., є 72 експонати, в тому 31 олій і 38 акварель, сім ґвашів і чудовий килим, витканий за рисунком О. Грищенка. Після офіційної частини відкриття виставки і огляди експонатів відбулось скромне прийняття. Приявними були президент Українського Інституту Америки Володимир Джус з дружиною, опікуни фундації, представники НТШ і УВАН та група громадян які близько цікавляться українським мистецтвом і в своїх приватних збірках мають твори Олекси Грищенка.

Оперовий Ансамбль в Ню Йорку відзначив Лисенкові Роковини

Ню Йорк. — Український Оперовий Ансамбль в суботу 6-го квітня в залі Джуньйор гай скул при Евню Б відзначив 50-річчя з дня смерти найбільшого українського композитора Миколи Лисенка концертом його творів та виставою його опери - мініятюри на одну дію „Ноктюрн". В концертовій частині виконували композиції Лисенка і арії з його опер „Тарас Бульба" і „Утоплена" такі оперові артисти: баритон Лев Рейнарович, сопран Марта Кокольська, меццо - сопран Ганна Шерей та тенор Іван Гош. В опері виступали Ганна Шерей, Марта Кокольська та Лев Рейнарович, і крім них ще Олена Замята, Христина Боднар, Катря Венґжин - Колянківська і Анна Лев. Хореографічну частину до опери приготовила Оленка Гердан, в балеті виступали Таня Лютик і Марія Пришляк. При фортепіяні під час концерту був д-р Ігор Соневицький, який був і музичним керівником опери. При фортепіяні в час вистави опери була п-і Галя Клим. Численна публіка щиро оплескувала виконавців концерту та цієї чудової Лисенкової опери - мініятюри. 20-го квітня Оперовий Ансамбль із цією самою програмою завітає до Філядельфії, де виступатиме в Кук гайскулі при Лавден вул.

Папа запропонує у своїй Великодній енцикліці створення „Світової політичної спільноти"

Рим. — Папа Іван XXIII проголосить в цьому тижні енцикліку „Мир на Землі" — „Пацем ін терріс" — в якій має, за твердженням газет, зайнятися проблемами миру — для одиниці, спільноти і держави та в їх взаємних відносинах і, у висновку, запропонувати створення задля збереження тривкого миру „світової політичної спільноти". Папа має підписати ту енцикліку у вівторок 9 . м., після чого вона буде проголошена в латинській, італійській і кількох інших мовах. В минулу Квітну Неділю Папа взяв участь в церковній церемонії в соборі св. Петра, при чому тримав в руці пальму. Він поблагословив і роздав пальми двом десяткам кардиналів і архиєпископів. Пополудні в неділю Папа відвідав парафію в римській робітничій дільниці.

ЗДА й Британія реалізують рішення щодо підводних човнів „Поляріс"

Лондон. — ЗДА й Британія підписали в минулу суботу 6 квітня договір, що устійнює різні технічні подробиці, як ЗДА мають допомогти Британії у будові британських підводно-атомових човнів типу „Поляріс" та вивінування їх з ракети тієї самої назви. Текст того договору тайний, але за вістками преси — ЗДА передадуть Британії деякі подробиці будови такого човна і ракети без атомових стрілен. Підписаний в суботу договір стоїть у тісному зв'язку з рішенням, що його в грудні мин. року президент Кеннеді і британський прем'єр Гаролд Мекміллен прийняли в Нессо на Багамах про заміну ракети „Скайболт", що її Британія сподівалася дістати від Америки, ракетою „Поляріс". Британія мала б збудувати свою окрему підводно-атомову фльоту типу американських човнів „Поляріс". Крім того, в Нессо порішено теж створити в рямцях Атлянтійського Союзу (НАТО) різнонаціональну й колективну атомову потугу — з отаких атомових човнів, що їх Британія дала б до розпорядження НАТО та з надводної морської фльоти, узброєної ракетами „Поляріс". Однак остаточна реалізація тих плянів ще сумнівна з двох причин: (1) якщо в Британії прийде до влади уряд Партії Праці, що є річчю дуже можливою, то той уряд зажадає ревізії рішень конференції в Нессо, бо він є проти дальшого атомового зброєння Британії і (2) Франція відразу відкинула плян колективної атомової потуги, а ніхто з інших країн НАТО покищо остаточно не погодився на участь в його реалізуванні, бо це получене з величезними коштами.

Зенон Снилик і Мирон Красій грають в репрезентації футболу ЗДА

Зенон Снилик

Ст. Луїс, Мо (в. с.) — Репрезентативна дружина футболу ЗДА, яка буде змагатися в Панамериканських Ігрищах в Сан Павльо, Бразилія, розпочала свій тренінґовий табір минулої неділі, 7 квітня в Ст. Луїс, Мо. Перебуваючи там цілий тиждень, змаґуни відбуватимуть тренінґи та розіграють декілька товариських тренінґових зустрічей з кращими дружинами футболу цих околиць. В цій збірній футболу ЗДА гратимуть два українські змаґуни: редактор англомовного „Українського Тижневика" при „Свободі" — Зенон Снилик, вже ветеран міжнародних змагань репрезентації ЗДА та її капітан у попередніх роках, і Мирон Красій, студент із Коннектикет, якого цього року вперше вибрано репрезентантом ЗДА. В пляні тренінґових змагань є зустрічі репрезентації з такими дружинами: Каронделет С. М. К. — 7 квітня, Св. Амброзій С. К. — 9 квітня, Кютіс, Ст. Луїс — 11 квітня. Вкінці тижня, 13 квітня репрезентація виїде до Маямі, на Флориді і там розіграє свої останні тренінґові змагання 14 квітня із збірною Маямі. Виїзд до Бразилії запланований на 17 квітня, а вже 20 квітня почнуться в Сан Павльо Панамериканські Ігрища, які триватимуть до 5 травня.

„Тризуб" здобув втретє мистецтво Ліґи

„Тризуб" Філядельфія виграв минулої неділі, 7-го квітня свої останні мистецькі змагання Американської Футбольної Ліґи та здобув втретє чемпіонат цієї Ліґи. Цією перемогою 6:1 над Портуґальським С. К. у Філядельфії „Тризуб" здобув також чашу першуна Ліґи, яка вже є другою чашею „Тризуба" в цьому сезоні. „Тризуб" бере ще участь в грах за Чашу Чемпіона ЗДА та за Чашу Люїса. Ворота для „Тризуба" стріляли: Ферейра 3, Ноґа 2 і Чижович 1.

УСК Ню Йорк зремісував 0:0 минулонедільні мистецькі змагання „Великої Десятки" Німецько - Американського Футбольного Союзу з чемпіоном ЗДА 1962 року С. К „Гунґарісю". Обидві дружини належать до п'ятки кандидатів на першуна „Великої Десятки".

Молода сімка УСК-у здобула минулої п'ятниці 5-го квітня четверте місце серед 24 дружин у футбольному турнірі в Нюарку, записуючи на своє конто ще один великий успіх — перемогу над сильною сімкою „Інтер Клюбу" 1:0. Півфінальні змагання програв УСК з „Гакоахом" чемпіоном турніру, вислідом 1:2 і також потерпів несподівану невдачу в грі за третє місце зі Шведським С. К. 0:1.

„Чорноморська Січ" Нюарк вирішила в свою користь вислідом 2:0 змагання з „Варшавою - Соколами" за Чашу Люїса. В цих елімінаційних змаганнях циклу гор за чашу, якбі відбулися минулої неділі в Нюарку, ворота для „Січі" здобули: Мушак і Морґан.

Юнаки „Чорноморської Січі" заавансували до півфіналу Сходу в грах за Чашу Юнаків ЗДА, перемагаючи в міжстейтових змаганнях в Нюарку дружину ровесників з Балтимору вислідом 2:0. Стрільцем обидвох воріт був Роман Сольчаник.

В стейті Коннектикат в мистецьких змаганнях місцевих ліґ минулої неділі УСК Бріджпорт переміг Портуґальський С. К. з Ноґаток вислідом 5:0, а УСТ „Довбуш" Ню Гейвен виграв з Італійським С. К. зі Стемфорду. УСК Бріджпорт веде в показнику А Кляси Ліґи Стейту, а УСТ „Довбуш" є на вершку показника Б Кляси цієї ж Ліґи.

У ПАРИЖІ ВІДБУВАЄТЬСЯ З'ЇЗД ЗАХІДНІХ МІНІСТРІВ

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР ДІН РАСК ПЕРЕВІВ РОЗМОВИ З ФРАНЦУЗЬКИМ І БРИТІЙСЬКИМ МІНІСТРАМИ

Париж. — У Парижі відбувається у цьому тижні конференція вісьмох держав Південно - східнього Азійського Оборонного Пакту (СЕАТО), куди належать ЗДА, Британія, Франція, Австралія, Нова Зеляндія, Філіппіни, Пакістан і Сіям. В минулому тижні нараджувались там високі військові репрезентанти цих країн, при чому від ЗДА був приявний адмірал Гаррі Фелт, головний командант збройних сил в тихо-океанському обширі. Державний секретар Дін Раск прибув до Парижу в минулу неділю 7 квітня вранці і в той сам день перевів близько двогодинну розмову з французьким міністром закордонних справ Морісом Кув де Мурвілем. Це була перша зустріч американського державного секретаря з французьким міністром від часу, коли французький президент де Голь загородив дорогу Британії до Европейської Економічної Спільноти і відкинув американський плян на створення колективної атомової потуги в рямцях НАТО. У недільній розмові Кув де Мурвіль почав випитувати Раска про різні подробиці того американського пляну і це був перший раз, коли представник Франції виявив взагалі зацікавлення становищем Америки в цій справі. Американські коментатори вважають це за „перші познаки відлиги" у позиції Франції, яка до цього часу стояла на принциповому становищі(що вона будує власну атомову збройну силу та що ставиться неґативно до атомового узброєння НАТО під американським проводом. Дін Раск буцім-то з'ясував французькому міністрові американський плян створення атомово - підводної та надводної фльоти з ракетами „Поляріс" під командуванням збройних сил НАТО, при чому ті окремі морські одиниці мали б національно - мішані залоги, а країни, які віддали б туди власні атомові з'єднання, мали б права відкликати їх для власного вжитку „у випадку небезпеки". Докладніші пояснення в цій справі дасть секретар оборони Роберт МекНамара, як він в другій половині цього тижня приїде до Парижу. МекНамара має в найближчу середу перевести в цій справі наради в Лондоні з британським міністром військових справ Пітером Торнікрофтом.

Державний секретар Дін Раск обідав з британським міністром закордонних справ лордом Гюмом та нараджувався з ним над загостреною ситуацією в Ляосі, де в минулому тижні прийшло до кривавих сутичок між невтральним королівським військом та комуністичними партизанами, які зберегли надалі свої військові формації, дармащо вони були зобов'язані під закінчення громадянської війни зліквідувати їх або включити в державну армію. В тих сутичках згинуло 43 вояки і настала загроза, що Ляос знову пірне в хаос. Лорд Гюм інформував Раска про заходи, що їх британський амбасадор у Москві Гомфрі Тревельян вживає перед совєтським урядом, щоб той вплинув на ляоських і північно-в'єтнамських комуністів, щоб вони не провокували нової війни в Ляосі та через Ляос. З свого боку Раск інформував британського міністра про свої дві розмови з совєтським амбасадором у Вашинґтоні Анатолієм Добриніном про Берлін. В цьому тижні прибуде до Парижу також західньо-німецький міністер закордонних справ д-р Геґгард Шредер.

СССР погоджується на безпосередній телефонічний зв'язок Москва-Вашинґтон

Женева. — На засіданні 17-членної конференції для міжнародного роззброєння в минулу п'ятницю 5-го квітня ц. р. представник СССР Семьон Царапкін заявив, що Совєти погоджуються в принципі на американську пропозицію щодо встановлення безпосереднього проводу між Москвою і Вашинґтоном, як одного із способів, щоб перешкодити вибухові „випадкової" війни. Ще не відомо, чи це буде новий кабель для спеціяльної телефонічної сполуки, чи телетайп. Царапкін признав, що таку безпосередню сполуку можна влаштувати не чекаючи на ширше порозуміння в справі роззброєння. Кожна сторона перейняла б кошти й технічні роботи на своїй території. Подробиці мають ще бути узгіднені, але — за пресовими вістками — це не має бути телефон між Білим Домом та Кремлем, а іншими рівнорядними установами в Москві й Вашинґтоні. Преса називає це „гарячим проводом". Большевики хваляться, що ця совєтська згода на пропозицію ЗДА доказує совєтську „добру волю" й „конструктивний підхід" в справах роззброєння та водночас закидають, що ЗДА не приймають ніякої совєтської пропозиції.

Стівенсон переговорює в Еспанії про тамошні американські бази

Мадрид. — Американський амбасадор в Об'єднаних Націях Адлей Стівенсон прибув в минулу суботу до Еспанії нібито з „приватними відвідинами", але зараз же після свого приїзду перевів двогодинну розмову з еспанським міністром закордонних справ Фернандо Марія Кастелльо. Головною темою їх розмови були американські морсько-летунські бази в Еспанії, збудовані там великим коштом на підставі договору з 1953 р. Еспанський уряд зажадав в ноті з 14 січня ц. р. переведення переговорів про деяку ревізію того договору, але не виповів тих баз і тому в основі той договір буде продовжений на дальших 5 років. Все ж, Еспанія вимагає додаткових користей від ЗДА.

В АМЕРИЦІ

● **Від 4-го квітня** всі телефонічні розмови на віддаль коштують тільки по одному долярові за три мінути. Але ті розмови мусять відбуватися між 9 годиною увечері і 4.30 по півночі кожного дня, або в якійбудь годині в неділю. Яке це буде зменшення ціни, видно з таких прикладів: з Ню Йорку до Лос Анджелесу досі коштувала тримінутова розмова в нічних годинах $1.75, а тепер один доляр. З Ню Йорку до Шикаґо досі $1.15, а від 4-го квітня тільки 70 центів. Зменшення оплати виносить коло 43 відсотків.

● **Республіканці** 9-го травня влаштовують у Вашинґтоні прийняття, вступ на яке коштуватиме $1000, бо хочуть зібрати фонди на вибір більшого числа сенаторів і конґресменів в 1964 році. На це прийняття запрошені всі республіканські губернатори (є їх 24), і колишній президент Д. Д. Айзенгавер та кол. віце - президент Ричард М. Ніксон.

● **У ЗДА** є три мільйони осіб у віці понад 25 років, які не вміють читати ані писати. Це діється тому, що деякі батьки не дбають про те, щоб їхні діти вповні кінчали школи. Організують курси для дорослих і закликають батьків, щоб дбати про те, щоб діти не залишали школи перед її закінченням.

● **Англійський** польовий маршал Ірл Александер, який брав участь у боях на різних фронтах під час другої світової війни, видав свої спомини про роки 1940—1945. Критика підкреслює, що цей ґенерал ніколи не пише так, що доля якоїсь битви залежала тільки від нього. Він прихильно пише про ґенерала Д. Д. Айзенгавера.

● **Промовляючи** на конвенції Католицького Університету Америки у Вашинґтоні, ватиканський секретар сприянню християнській єдності кардинал Августин Беа заявив, що численні розходження між римокатоликами і протестантами виникають тому, що немає дійсного розуміння одних одними.

У СВІТІ

● **У Франції** закінчився одномісячний страйк вуглекопів. Вони вимагали спершу 11% підвишки, але погодились на сукцесивну підвишку, яка за рік має дійти до 12%. Крім того з їхнім поворотом до праці виплатять їм деяку запомогу. Уряд переговорює тепер із залізничниками та робітниками електрівень і газівень, які загрозили страйком.

● **Коло 500 чужинецьких учених**, ракетних фахівців і конструкторів, працюють на службі Об'єднаної Арабської Республіки для збільшення її збройних сил. Коло 10 високих фахівців зайняті конструкцією ракети з-землі-до-землі, окремий гурт працює під проводом німецького конструктора Віллі Мессершмідта, винахідника літака тієї назви, над конструкцією спеціяльного суперсонічного бойового літака.

● **Совєтські газети виявили**, що під час рейду кубинських революціонерів, які стріляли на совєтський корабель „Баку" в кубинському порті, згинуло 10,-000 мішків кубинського цукру, що були навантажені на тому кораблі для вивозу до СССР.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Зброя на фронті і в запіллі

З'єдинені Держави мають тепер клопіт із двама своїми союзниками, які просто завдячують своє існування американській грошовій та збройній допомозі, але водночас ведуть таку внутрішню політику, яка підриває боротьбу проти комуністів. Річ іде про Південну Корею, в обороні якої згинуло в 1950/53 рр. кругло 55 000 американських вояків, не рахуючи понад 100 000 ранених, і якій Америка вже дала грошової й технічної допомоги на кругло $5 більйонів. Річ іде також про Південний В'єтнам, що постав з поділу В'єтнаму внаслідок Женевського договору з липня 1954-го року; тут теж тільки дипломатична, військова й грошова допомога З'єдинених Держав врятувала ту невеличку південно - азійську країну від захоплення північно - в'єтнамськими комуністами.

Обидві ті країни, Південна Корея і Південний В'єтнам, мають завзяті антикомуністичні режими. Видатною індивідуальністю, фанатичним ворогом комунізму був національний герой корейців Сінґман Рі, чотирикратно вибираний президентом. Але він вів таку авторитарну політику, нехтуючи засадами демократії і соціяльними потребами народу, що врешті, на 85-му році його життя, після публічних демонстрацій і сутичок з військом його прогнано. Антикомуністом був також його наступник, д-р Джон Чанґ, але він не зміг очистити державного апарату від язви протекціонізму й корупції. В травні 1961-го року військовики вчинили державний переворот, при чому одним із їхніх гасел була посилена боротьба проти комуністичної інфільтрації. Але вони завели знову таки диктаторський режим військової хунти, уневажнивши конституцію і парляментарний устрій. Голова тієї керівної хунти, „сильний муж" ген. Чунґ Гі Парк, перебираючи владу, вправді обіцяв, що за два роки передасть уряд в цивільні руки, але потім засмакував у владі і рішив продовжити її на дальших чотири роки. Це викликало такий спротив в країні, що вона стала знову перед маривом катастрофи. Амбасадор ЗДА в Сеулі опинився між Сциллою і Харибдою: надто рішучий натиск на привернення конституційного ладу міг підсилити антиамериканську пропаґанду, що ось, мовляв, Америка диктує корейцям їх спосіб життя, а мовчати — значило б потурати нестерпним відносинам.

Подібна історія з Південним В'єтнамом. Його президент Нґо Дінг Дієм — фанатичний антикомуніст. Але він спирається на кліці, зокрема — твердять знавці тамошніх відносин — вирішний голос у державних справах має його братова, звеличниця оліґархічної системи. Впродовж близько десятьох років не вдалося американській дипломатії переконати ту панівну верхівку, що тільки широкі соціяльно-економічні реформи й піднесення освіти в народі можуть вибити з рук комуністичної пропаґанди найбільші її арґументи. „Непроголошена війна" у Південному В'єтнамі, як її називає преса, тому така затяжна й невдала, що комуністичні партизани мають прихильність в низах, до яких режим ставиться по-мачушиному, і комуністи черпають з отих низів щораз нових добровільців.

Трохи подібний образ в латино - американських країнах, які вимагають від ЗДА величезних сум для розвитку своєї економіки, але дуже мляво й неохоче переводять соціяльно - економічні реформи, без яких увесь „Союз для Поступу" не може мати успіху. Всі ті правителі, на Далекому Сході, в Південній Азії чи в Південній Америці, якось не розуміють, що зброя на фронті не є єдиним засобом, яким можна і треба нищити комунізм. Треба в запіллі, в країні, створити народові такі умови життя, щоб він рішуче не хотів комунізму.

Хрущов і китайська Камбоджа

У своєму листі з 9-го березня цього року, адресованому до Комуністичної партії Совєтського Союзу, очолюваний Мао Тсетунґом провід Комуністичної партії Китаю, даючи на словах свою згоду відбути зустріч керівників обох партій для полагодження існуючих між ними розбіжностей, обставив цю згоду цілим рядом передумов, зокрема вимогою, щоб Хрущов і його „колективне керівництво" започаткували конкретні заходи для встановлення нормальних взаємин з Альбанією й альбанською комуністичною партією, що її очолюють зненавиджені Хрущовим Енвер Ходжа і Мехмет Шеху, а з другого боку несприйнятливим для Москви й особисто для Хрущова „запрошенням", щоб Хрущов, їдучи на відвідини Камбоджі, вступив по дорозі до Пейпінґу і там обмінявся думками з проводом Комуністичної партії Китаю.

Цілих три тижні зайняло Хрущову і московським комуністам студіювання комунокитайського листа й обмірковування відповіді на китайську „чемність" із запрошенням Хрущова заїхати до Пейпінґу по дорозі до Камбоджі чи з Камбоджі. Виявилося бо, що Хрущов зовсім не збирається їхати до Камбоджі, і що його поїздку придумали комунокитайці, щоб принизити совєтського диктатора і примусити його йти до Каноси. У висліді проведених у Москві студій і обговорень у зв'язку з листом КПК, вирішено вислати до Пейпінґу такогож „чемного" листа, як його одержано звідти. Стверджуючи відомий уже з різних заяв факт, що поїздка Хрущова в Камбоджу не була взагалі запланована, бо туди згідно з устійненим пляном має їхати Брежньов, Центральний Комітет КПСС пригадав Мао Тсе-тунґові, що він був всього два рази в Совєтському Союзі, відвідавши лише Москву й Ленінґрад, у той час, як Хрущов уже три рази відвідував комуністичний Китай, і тому, мовляв, найкраще було б, щоб Мао Тсе-тунґ приїхав тепер сам з відповідною делеґацією до Москви і відбув там спільну зустріч із совєтськими „друзями". І знову ж, так само, як у китайському листі, це запрошення обставлено заввагою, що якщо Мао Тсе-тунґ не зможе приїхати, то хай пришле делеґацію, іншими словами, обійдеться і без нього.

Надрукована на повних двох сторінках московської „Правди" з 3-го квітня цього року відповідь ЦК КПСС зредаґована так, що відбиває всі дотеперішні закиди комуністичного Китаю на адресу керівництва КПСС, і підкреслює, що це керівництво має повну й незаперечну рацію в усіх спірних справах і питаннях. Тенденція московської відповіді полягає в тому, щоб довести, що немає про що говорити, що немає ніякої потреби й основи перевіряти дотеперішню лінію дії, що китайські „товариші" мусять перейти на єдиноправильні позиції Москви, а говорити можна тільки про проблеми боротьби за закріплення „світової соціялістичної системи", про національно - визвольну боротьбу різних народів світу і про єдність та згуртованість рядів комуністичного руху. Поставлені комунокитайцями у вигляді передумов до будь-яких розмов про майбутнє порозуміння такі справи, як „альбанське і юґославське питання", визначені у московській відповіді, як непринципові чи просто другорядні. При цьому у відповіді ЦК КПСС виявляється цікава подробиця, що Москва простягнула була вже руку до порозуміння з Альбанією, вислала з кінцем лютого ц. р. відповідне запрошення на двосторонню зустріч, але керівники альбанської компартії не прийняли взагалі московського звернення до відома.

Московська відповідь доводить, що запрошення Хрущова до Камбоджі може розгорнутися вже найближчим часом в нову сварку між двома комуністичними драконами, ще гострішу, як була вона досі.

КОНФЕРЕНЦІЯ МОВОЗНАВЦІВ У КИЄВІ

В кінці лютого цього року відбулась у Києві п'ятиденна конференція з питань культури української мови. Конференцію зорганізував Київський університет ім. Шевченка, а участь в ній взяли мовознавці Академії Наук УССР, університетів і педагогічних інститутів, учителі середніх шкіл, письменники, журналісти, працівники радіо, кіна і, звичайно, представники „широкої громадськости".

Отже, була це культурна подія в Україні, яка — на тлі тотальної русифікації — заслуговує на особливу увагу.

У 27 доповідях і в численних виступах учасників конференції, — як подає київська „Літературна Україна", — порушено назагал такі питання: наукової нормалізації літературної вимови - наголосу, спрощення правопису, стилістики різних жанрів мови. Головну доповідь виголосив академік І. Білодід.

У доповідях і виступах на конференції вказувано на конечність кращої підготови редакторів видавництв, літературних працівників, піднесення культури усного мовлення, поліпшення мови лекторів, акторів, учителів, науковців, а також студентів.

„Конференція піддала гострій критиці — читаємо в „Літературній Україні" — поширені в мові багатьох газет мовні штампи, шаблонування засобів виразу, невміле вживання образних висловів. У газетній мові з'явилися „слова - супутники": коли, наприклад, вживається слово „увага", то тут же додається, що вона „велика" або „небостатня", „значення" — „велике", „певне"; „боротьба" — „наполеглива"... Мовні шаблони небезпечні тим, що працівники редакцій до них звикають і через газети поширюють їх як стилістичну норму".

В своєму виступі проф. М. Жовтобрюх заявив:

„Одним із специфічних для української мови явищ останніх десятиліть є активний процес поступового подолання місцевих діялектних особливостей в усному літературному мовленні. Виявляється він, зокрема, в поширенні й засвоєнні єдиних літературних норм української мови населенням західніх областей республіки, в мовній практиці якого було багато сторонніх нашарувань, перекручених форм, слів і виразів, створених відірваною від народу експлуататорською верхівкою, а також вузьких місцевих особливостей, що потрапили в літературну мову внаслідок відірваности населення цих земель від основної маси українського народу. Проте, деякі діялектні форми досить стійкі..."

Проф. Жовтобрюх у цих своїх ствердженнях — слушних чи не слушних — очевидно, не згадує „сторонню силу", що з особливим притиском впливає тепер на мовні процеси в Галичині — на русифікаційний курс Москви, ведений через школу, пресу, театр і адміністративний апарат.

Один з найвизначніших сучасних мовознавців на Україні, проф. М. Наконечний, запропонував продовжувати розпочате в Києві і Харкові „експериментальне вивчення української літературної вимови". П. Плющ, М. Каранська, І. Чередниченко та А. Коваль говорили про „велику ролю", яку відіграють в розвитку української мови її „братні зв'язки з мовами інших народів СССР і насамперед з російською мовою". — „Час уже перейти до всебічного безпосереднього дослідження усного літературного мовлення в усіх його проявах", — заявив у своїй доповіді І. Приймак.

Про роботу над новими словниками доповідав Максим Рильський. По його доповіді, — відзначаючи позитивні сторони і хиби виданих останнім часом словників, учасники конференції вказували на потребу підготовити такі фундаментальні словники: тлумачний, фразеологічний, ортоепічний, синонімічний, словник - порадник „Розмовляй і пиши правильно українською мовою".

У роботі конференції взяли участь письменники Б. Антоненко - Давидович, О. Кундзич, О. Ільченко, З. Біленко та ін. Були там, звичайно, і „гості" з Росії та інших совєтських республік.

Про київську конференцію мовознавців вміщено в „Радянській Україні" статтю: „Мова і час" академіка І. Білодіда, міністра освіти УССР і автора ряду праць з лінгвістики, теорії перекладу, лексикології та історії мови.

Інформуючи читачів про сучасний стан української мови, І. Білодід пише про „велике значення у вихованні культури мови художньої літератури, яка супроводить людину майже все її життя". Вимагаючи дбати про чистоту, точність і якість мови, він нарікає, що, „на жаль, у тканину деяких наших художніх творів вводиться невиправдані діялектизми, непотрібні жаргонізми, вульгарні слова". Іноді — пише він — під виглядом „новаторства" нав'язується штучні, незрозумілі, невластиві природі літературної мови покручені „словотвори".

Як виходить із статті І. Білодіда, Інститут Мовознавства незабаром випускає 6-ий і останній том „Українсько-російського славника", підготовляє двотомовий „Українсько - російський словник", 10-томовий тлумачний „Словник української мови" і здав до друку „Етимологічний словник української мови". Разом з мовознавчими катедрами Інститут готує 5-томове видання — академічний курс „Сучасної української літературної мови", збірники „Питання культури української мови", монографічні дослідження усної української мови", „Російсько - українські мовні зв'язки", ряд праць про мову Т. Шевченка до його 150-річного ювілею і продовжує роботу над діялектологічним словником. „Мовознавці України, — заявляє І. Білодід — активно підготовляються до 5-го Всесвітнього конгресу славістів у Софії, в Болгарії".

Звертає на себе увагу наведена І. Білодідом з програми КПСС „потішаюча" цитата:

„Партія ставить своїм завданням забезпечувати й надалі вільний розвиток мов народів СССР, повну свободу для кожного громадянина СССР розмовляти, виховувати і навчати своїх дітей будь-якою мовою, не допускаючи ніяких привілеїв, обмежень або примусу у вживанні тих чи інших мов".

І ніби у відповідь на реакцію, що напевно поширилася в Україні у зв'язку з гострим русифікаційним курсом Москви, академік Білодід додає:

„Це марксистсько - ленінське положення про розвиток національних мов, які будуть існувати довгий час і після перемоги комунізму у всесвітньому маштабі (бо стирання національних відмінностей, особливо мовних відмінностей — значно триваліший процес, ніж стирання клясових граней) сама наша дійсність, розквіт мов соціялістичних націй спростовують антинаукове твердження Сталіна про „злиття мов" при соціялізмі".

Апелюючи до „нашої дійсности", акад. Білодід закінчує свою статтю словами з тої ж таки програми партії, але вже зовсім іншого характеру:

„Важливою закономірністю розвитку культури соціялістичних націй в період будівництва комунізму є посилення ролі російської мови як засобу міжнаціонального спілкування народів СССР... Російська мова фактично стала спільною мовою міжнаціонального єднання і співробітництво всіх народів Совєтського Союзу..."

То як же тоді з „антинауковим твердженням" Сталіна про злиття мов? Совєтський академік Білодід остаточно заплутався в китайській грамоті, званій програмою комуністичної партії.

В. С-ко

ЧУДЕСА НОВОЇ МЕДИЦИНИ

Відомий журналіст Віктор Кон, який дістав нагороду за статті на медичні теми, виступив недавно з циклом нових статтей під знаменною назвою „12 модерних лікарських чудес", в яких описує найновіші здобутки медичної науки.

У цих статтях автор описує проведені в різних лікарнях ЗДА операції, що їх кілька років тому уважали б самі лікарі за чудеса.

Електронічне серце оздоровлює тепер безнадійно хворого пацієнта. Надзвичайно складні операції мозку, зокрема вирізування наростів, вертають до життя тисячі людей, хоч ще недавно всі вони були засуджені на певну смерть.

Одна стаття Віктора Кона присвячена так званому „цісарському розтинові", проведеному під гіпнозою, без анестезії - знечулювання. Жінка, згадує про неї так: „Я дуже цікавилась, що буду відчувати. Було так, немовби хтось шпилькою тягнув по моїй шкірі".

Інші статті автор присвятив успіхам найновішої хірургії, які справді виглядають ніби чудеса в порівнянні з хірургічним лікуванням, стосованим ще кілька років тому.

Своїй останній статті в тому циклі Віктор Кон дав заголовок: „І молитва може вилікувати". Це значить, що В. Кон, ідучи за рядом визначних спеціялістів - лікарів, уважає, що також молитва може спричинити рішальний вплив на лікування людей.

Автор не фантазує, він наводить багато фактів, які це його твердження підтверджують.

Ось один лікар - хірург оповідає: „Оперуючи жінку у віці 45 років, ми побачили, що її яєчник вже годі врятувати — його знищив пістряк. Справа була безнадійна. Ми вирішили, що жити їй залишилось кілька місяців, і відіслали її на лікування радіокобальтом. Вона ввесь час щиро молилась. І от несподівано стан здоров'я цієї жінки покращав, і тепер вона знову працює. Я її добре знаю, бо вона є моєю медичною сестрою".

Інший лікар-хірург оповідає таке: „Я оперував 43-річну жінку, що мала пістряка на прямій кишці. Ми його вирізали, але після операції появились критичні комплікації, і жінка була приречена на смерть. Я мусів виїхати з того міста. Вернувшись, я був певний, що та пацієнтка померла, але — на превелике моє здивування — мені сказали, що вона вийшла здоровою із шпиталю".

Історію про цю жінку закінчив священик: „Коли я вперше відвідав її в шпиталі, була вона в дуже пригнобленому стані. Її непокоїла думка, що вона — неохрещена. Вона і її сестра попросили мене, щоб я їх охрестив, і я це зробив. Ця жінка видужала тому, що після охрещення у її душу і в її свідомість прийшли спокій і вдоволення. Це часто буває, коли люди, скинувши із себе моральний тягар, почувають себе здоровішими".

Шеф психіятричного відділу в шпиталі ім. Рузвелта в Ню Йорку, д-р Роберт Лейдло, сказав: „Я вірю в оту невідому силу, яка виліковує недужих". Медично - теологічна Комісія Пресвітеріянської Церкви в ЗДА, яка чотири роки вивчала цю справу, прийшла до висновку: „Щира молитва часто приносить успіх у лікуванні. Є багато випадків оздоровлення, які важко було б вияснити якимись фактами. Приміри на це дає не тільки славний Люрд, але й інші чудесні місця, що пра них загал мало знає". Згадана Комісія стверджує, що „вилікування з поміччю молитви настає не завжди, і християни не повинні нехтувати медицину".

Студенти, які вивчають психосоматичну медицину, т. з. науку про тісний зв'язок між чуттєвою сферою людини і її організмом, знають, що чуттєві забурення спричиняють численні — не тільки психічні — недуги, і що моральне вдоволення допомагає в лікуванні всяких недуг.

Лікарі і священики не твердять, що „віра лікує". Це є дуже складна справа. Д-р Ґренджер Вестберґ із Шикаґівського університету заявляє: „Коли людина є хвора, то вона вся хвора, а не тільки якийсь один її орган. Коли людина має боляк шлунку, і коли цю недугу спричинив гін за доляром чи за славою, то ця людина, щоб видужати, мусить знайти новий ідеал життя. В цьому може допомогти їй не тільки лікар, але й священик".

І тому тепер 450 шпиталів в Америці мають своїх капелянів, які ведуть клінічну практику. Психологічний вишкіл переходять тепер і учні численних психологічних шкіл. Клінічно вишколені священики працюють з людьми різних віровизнань, і вони не заінтересовані у навертанні тих людей до своєї віри. Священики знають, що „для кожної людини надійде хвилина, коли вона мусить вмерти", і тоді безуспішні всякі заходи продовжити її життя.

Кожного дня 500 000 американців, від малих дітей до старців, заживають пеніциліну, 1 000 000 — пігулок проти цукриці, 3 500 000 — різних препаратів для заспокоєння нервів, 2 100 000 — різних засобів для контролі тиснення крови і т. д. Важко сказати, скільки мільйонів американців користуються тим ліком, про який говорить д-р Вестберґ, бо хто може порахувати всіх тих, які щоденно моляться і знаходять полегшу в своїх душевних болях, що, як ми бачили, стоять в дуже близькій залежності від здоров'я тіла.

Площа Україна в Порто Алеґре

Центр одної з великих провінцій Бразилії, батьківщини „ґавшо" — Ріо Ґранде до Суль, великий морський порт і визначний промислово-торговельний осередок, місто Порто Алеґро збагатилося на площу Україна („прасса Украніа"). Відкрито її в надзвичайно урочистій обстанові 9-го березня, в день Шевченківських роковин.

На відкриття прибула численна делеґація з Курітиби, до складу якої ввійшли керівні діячі Товариства Прихильників Української Культури (СПУК) та Хліборобсько - Освітнього Союзу (ХОС), танцюристи і драматичний гурток. Урочистість тривала два дні, захопивши ще й неділю 10-го березня.

Напередодні місцева філія ТПУК випустила друковану португальською мовою листівку, в якій мова йшла про Шевченківські роковини, про програму в пов'язанні з відкриттям площі Україна, а на закінчення подано повний текст „Заповіту" в португальському перекладі.

На відкриття зійшлася українська колонія Порто Алеґре, українські гості з Курітіби і майже всі керівні діячі цього міста. Урочистість відкрив короткою промовою міський голова - „префейто" Льоврейро да Сільва. Він висловив глибоке признання українцям Порто Алеґре, зазначивши, що своєю працею вони заслужили на те, щоб одна з площ цього міста носила українське ім'я. Після нього промовляли представник місцевої філії СПУК д-р Зенон Кореньовський, член Централі СПУК з Курітиби п. Рафаїл Куліцький, член Централі ХОС, теж з Курітиби, п. Мирослав Сисак.

Міський голова відзначив у своїй промові визвольну боротьбу українського народу та велич його поета, Тараса Шевченка.

Пополудні українці і запрошені з міської управи гості зійшлися на просторому подвір'ї філії ТПУК. Для всіх тут було влаштовано традиційну бразилійську „шураскаду" — пекли на вогні шматки заздалегідь приготовленого м'яса, що його тут же споживали з цибулею та салатою і запивали тим, кому, що смакує, - переважно бразилійською горілкою - кашасою і пивом.

Під час „шураскади" з промовами виступали: голова міської камери депутатів Жермано Петерсен, керівник фінансового відділу міської управи Альберто Андре, керівниця відділу виховання, проф. Наїр Маркес Перейра, міський депутат Селіо Маркес Фернандес та інші особи з адміністративного й культурного світу Порто Алеґро. До чести бразилійських промовців належить віднести, що всі вони виявили вдоолі добру обізнаність з українською справою, і, висловлюючи своє їй співчуття, говорили про близьке визволення України. А місцеву українську колонію вони підносили до небес, даючи їй найкращі атестації. До речі, досі всі, доволі значні роботи над упорядкуванням площі Україна виконані виключно коштом та силами міської управи.

Справді приємною і зворушливою несподіванкою був виступ бразилійського артиста й культурного працівника Альмара Манкузо, який з пам'яті майстерно продеклямував у перекладі на португальську мову „Боже Великий, Єдиний" та „Заповіт" Т. Шевченка.

Від українців промовляли згадані вже вище представники з Курітиби Рафаїл Куліцький, Мирослав Сисак, а також ще один член Централі ХОС Мирон Лапунька та Ре-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Л. К.

„ЛЮДИ — НЕ ЯНГОЛИ" ІВАНА СТАДНЮКА

(Зразок новітнього соцреалізму)

(4)

„Проте, прозаїчне і нібито казенне слово — колгосп, але, може, людина, що вперше назвала небесне світило сонцем, також не тішились цією назвою? Можливо. Проте, людина ця знала, що сонце дає тепло, життя, світло. Але сонце також і палить землю, яку не зрошує вода.

А що дадуть колгоспи? Чи вистачить тепер, з їх приходом, тієї життєдайної сили, яка викличе до нового життя скуті рутиною народні сили? Степан вірив — вистачить... Але що робити з упертістю людей, яка походить від тієї темряви? Деякі коханівські мужички, як кліщі, вп'ялися в землю, у своє примарне багатство, боячись колгоспу".

Так починається розкуркулення середняків. Чоловік Христі повісився, висилають Ловиблоха-Дубчака, відбирають воза і коней у Хтоми...

Розкуркулюють і „справжніх куркулів" — Пилипа і Оляну, у доньку якої був закоханий Степан.

Ця Оляна з'являється в романі часто; її чоловік утік з „петлюрівськими бандами" а вона лишилася господарити на своїх двадцяти десятинах з кіньми, волами, сівалкою, тріером. Оляна — велика дипломатка, якщо вірити авторові. Вона позичає селянам машини за відробіток, допомагає породіллям, лікує травами і нашептами хворих.

Від цієї Оляни тягнеться нова, паралельна лінія соцреалізму — з нею пов'язані петлюрівці та їх аґенти, які привозять накази з Польщі, як селянам треба поводитися з колгоспами. Такі ж накази приходять і від української кооперації, де поховалися діти петлюрівців.

„Оляна готувалась до колективізації. Вона вирішила одружити сина Назара цієї осени. Треба ділити господарство, ділити землю, продавати худобу. Одержала Оляна від старшого сина Івана листа з Харкова. Іван пішов далеко - закінчив минулого року Кооперативний Інститут, працював інспектором Кооперативного Союзу. Багато разів читала й перечитувала Оляна Іванового листа... Наказує якомога швидше одружити Назара і виділити йому самостійне господарство; радить продати воли, половину коней, відпустити всіх наймитів. А як тільки проголосять у Коханівці про організацію колгоспу -- іти першою і кликати туди людей. „Не дай Бог — пише Іван,— щоб я став сином розкуркулених. І вас заметуть на Соловки, і мене виженуть з партії". Може б і не послухала Оляна сина, коли б таку саму раду не дав їй ще один вірний чоловік. Оляна не знала ні його імени, ні місця проживання. Вперше з'явився він у її хаті шість років тому... В одну з глухих ночей Оляну збудило несамовите гавкання собак. Хтось стукав у ворота. Незабаром у її хаті скидав з себе брезентовий дощовик великий чоловік із смаглявим циганським обличчям... Чоловік наказав позавішувати вікна, дістав з пазухи коверту і простянув Оляні. Вона побачила на коверті знайомий корявий почерк — і трохи не зомліла. То був лист від чоловіка, що в дев'ятнадцятому році пішов з петлюрівцями і пропав безвісти. З листа Оляна довідалася, що Трифон живий і здоровий, живе в Польщі і готується до визвольного походу на Україну. Писав Трифон, що якась українська Національна Рада вимагає від земляків матеріяльної підтримки і що Оляна повинна цю підтримку дати -- УНРаді і йому. Не знала вона, що в кутку комори, під долівкою закопаний глиняний глечик з золотом, яке Трифон награбував у багатих містечкових жидів. Він звелів відкопати це золото і передати чоловікові, який привіз цього листа".

Цей таємничий гість приходив ще раз до Оляни. „Гість порадив найголовніше: пускати за вітром господарство, записуватись у колгосп і кликати за собою всіх коханівських багатіїв. Але щоб через рік-два у колгоспі не лишилось жадної коняки, жадної пари волів. Урожай спалювати на пню і в скиртах. Потрібен голод. Потрібен селянський бунт. Тоді прийде на допомогу „закордон". Війська Української Національної Ради напоготові. Трифон у тих військах ходить у полковниках".

Як ми вже згадували, хронологія подій у Стаднюка заплутана і це дозволяє йому уникати дразливих питань. Так само важко сказати точно, коли саме в Оляни було зібрання петлюрівських прихильників, яке скликав оцей самий чоловік, що знову привіз листа від Трифона. В усякому разі, Оляну послали вони вартувати на дворі, а вона почала підслухувати їх розмову. А ці нібито петлюрівці говорили сумні речі:

„Багато на що покладали надії — на підривну роботу троцькістів і на наших людей, що пролізли в совєтський апарат. Але покищо нема жадних перспектив. Правда, тепер назріває голод. Якщо він приведе до заколотів — добре. Але ніякої ґарантії нема. Селяни просто розбігаються по містах, де до зарізу треба робочої сили..."

А про себе аґент казав: „Нема ніякої сили живитися далі подачками поляків, обіцянками Скоропадського і крихтами, які привозить з берлінського стола „батько" Коновалець. Набридло! У нас же родина. От ми й вирішили рятуватись, хто як може."

Далі пішла мова про таємничі печери і підземні ходи, в яких має бути закопане золото ще з часів польського повстання сорок восьмого року. Очевидно, у другій частині ці підземні ходи будуть використані або для переховування комуністичних партизанів, або там спробують ховатись і загинуть протикомуністичні загони. Це побачимо, коли прийде друга частина роману.

ПРИЙШЛО...

Прийшло. Чи плач,
а чи кричи —
Шумнули з неба хвилі, хвилі...
І сипли травнями дощі
В моїм розбудженому тілі.
Звела закохана плече
Пахка верба, студенороса,
І одвела земля з очей
Сурмливі зливи, як волосся.
З'явились очі... — Рано, рано...
Оце б ще спать... Не руш,
не треба!
Спашіло радісним рум'яном
Дощами виплескане небо.
І кинулось блакитом диким,
І обняло її півсонну...
Свята, черемхово - велика,
Гула любов блакитним
дзвоном.
І сонно мружилась красива,
Сміялась і жаліла криком,
І відбивалась від сині
Руками сонячних осик.

ІРИНА ЖИЛЕНКО

ВСЯ ВЕЛИКОДНЯ ПИСАНКА НА ДОПОМОГОВІ ЦІЛІ ЗУАДКОМІТЕТУ

ПОЖЕРТВИ ВИСИЛАТИ БЕЗПОСЕРЕДНЬО ДО ЗУАДК У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, Pa.

ЗАСІДАННЯ РАДИ ДИРЕКТОРІВ УККА

30 березня відбулося в готелі Коммодор в Ню Йорку засідання Ради Директорів УККА, в якому взяло участь 42 Члени Екзекутиви й Політичної Ради.

Наради відкрив президент УККА проф. Лев Добрянський і передав їх ведення Екзекутивному Заступникові президента Иосифові Лисогорові.

З черги забрав слово президент Лев Добрянський і виголосив довшу інформаційну доповідь про працю у столиці ЗДА — Вашингтоні, а то на терені Американського Конґресу і поза ним. Зокрема звернув увагу на справу зголошеної у Палаті Репрезентантів конґресменом Д. И. Фладом Резолюції ч. 14 про створення окремого „Комітету Поневолених Націй" в тій Палаті. Щоб ця резолюція була схвалена, треба масової підтримки її Відділами УККА та Членськими його Організаціями, а навіть індивідуальними петиціями; адресованими до голови Реґуляміновоі Комісії в Палаті Репрезентантів конґресмена Говарда В. Сміта.

Доповідач обговорив теж справи, зв'язані з будовою пам'ятника Тараса Шевченка у Вашинґтоні та опублікуванням марки з портретом Тараса Шевченка з нагоди 150-ліття уродин Поета, що припадають у 1964 році.

Інформаційне звідомлення з праці УККА на внутрішньому відтинку і в терені виголосив екзекутивний заступник президента Иосиф Лисогір. Він же дав інформації про підготову американських українців до Світової Виставки в Ню Йорку (1964 - 1965).

Касовий звіт подав до відома присутніх касир УККА д-р Ярослав Падох, який проєктував реформу збіркової системи до Українського Народного Фонду.

Над звітами вив'язалась поважна та річева дискусія, в якій брали участь: А. Батюк, В. Пушкар, І. Фліс, М. Стахів, М. Ценко, І. Білинський, І. Роберто, С. Ярема, П. Павлович, М. Пізнак, Я. Гайвас, Р. Борковський, А. Драган, В. Душник, М. Фурда, Л. Футула, О. Грановський, Б. Гасюк, Р. Ільницький, В. Комаринський, З. Кохановський, Е. Лозинський, П. Мірчук, В. Мудрий, І. Паливода, К. -Пелешок, В. Прибила, Ю. Ревай, А. Штефан, Р. Слободян, С. Женецький і С. Хемич.

Вияснення деяких порушених в дискусії і в запитах справ давали звітодавці, а крім них Директор Канцелярії В. Мудрий і організаційний референт І. Базарко.

Після дискусії Рада Директорів приступила до полагоджування дальших точок порядку нарад. Вона провела вибір Комісій Статутової, Організаційної та Видавничо-Інформаційної. Накінець затвердила згідно із постановою 8-го Конґресу Ширшу Раду УККА на цю каденцію.

На тому місці слід зазначити, що під час засідання прийшла була поза чергою на порядок нарад справа звільнення від податку вплат і жертв для УККА. Реферував її адвокат Іван Флис.

Рада Директорів схвалила такі резолюції: Рада Директорів УККА звертається до всіх Відділів і Членських Організацій УККА із закликом, щоби вони посилили свою працю на місцях, зокрема:

1.) щоб відзначили відповідно 30-ті Роковини страшного, спричиненого московськими комуністами, голоду на Україні, жертвою якого впало понад 6 мільйонів українських селян;

2.) щоб спільними зусиллями з іншими національними групами поневолених кремлівською червоною диктатурою народів належно підготовили й провели в липні місяці (від 14 - 21) 1963 р. „Тиждень Поневолених Націй", в п'яту річницю покликанная його до життя постановою Американського Конґресу з 17 липня 1959 року та проголошуваного рік-річно Президентом ЗДА.

3.) щоб всі Відділи й Членські Організації УККА подбали про приспішену збірку до УНФОНДУ УККА і щоб продовж цих трьох місяців, що залишаються до кінця ділового року (по кінець червня 1963 року), виконали ці обов'язання, які для них намічені, згідно з постановою Краєвої Ради УККА 19 травня 1962 року). (Див. Обіжник ч. 3 з дати 18. лютого 1962 року).

4.) З уваги на те, що в цьому році минає 25 літ від трагічної смерти полковника Евгена Коновальця, співтворця і команданта Київських Січових Стрільців, а згодом УВО і голови Проводу ОУН, Рада Директорів цим відзначує ці сумні Роковини і надіється, що вони будуть гідно відсвятковані в терені.

5.) Рада Директорів УККА пригадує теж, що в цьому році припадає 20-та річниця формування 1-ої Української Дивізії УНА, яка кривавилась на протибольшевицьких фронтах, і роковини якої цим відзначує, нав'язуючи до енунціяції 8-го Конґресу з нагоди 20-річчя УПА, де була згадка і про цю Дивізію.

Комісія Організаційних і Членських Прав (15 членів)

БАЗАРКО Іван, БАТЮК Антін, БОРКОВСЬКИЙ Роман, ГАЛАМАЙ Степан, ГАСЮК Богдан, КАЧАЛУБА Теодор, КОВАЛЬ БОГДАН, ЛИСОГІР Иосиф, ЛОТОЦЬКА Олена, МАЗУР Володимир, МУДРИЙ Василь, РЕВАЙ Юліян, РОГОЖА Роман, ФУРДА Михайло і ЦЕНКО Микола.

Комісія Публікацій та Інформацій (15 членів)

БІЛИНСЬКИЙ Гнат, ГАЙВАС Ярослав, ДРАГАН Антін, ДУШНИК Володимир, ЖЕНЕЦЬКИЙ Степан, ЗИБЛІКЕВИЧ Евген, КОМАРИНСЬКИЙ Володимир, ЛИСОГІР Иосиф, МІРЧУК Петро, ПАВЛОВИЧ Петро, ПАДОХ Ярослав, ПАЛИВОДА Іван, ПРОКОП Мирослав, СТАХІВ Матвій і ФАТУЛА Лев.

ШИРША РАДА (62 члени)

Д-р БАРУСЕВИЧ Микола, (Філядельфія) Амер. Ветеринарні Лікарі; БАРТКО Стефанія, (Ню Йорк) Жіноча Допомогова Організація; БІЛАХ Михайло, (Ліндгарст) Український Робітнич. Союз; БЕНЦАЛЬ Іванна, (Бронкс) Союз Українок Америки; БОДНАР Володимир, (Ню Йорк) Спілка Укр. Молоді Півн. Америки; БУРАЧИНСЬКА Лідія, (Філядельфія) Союз Українок Америки; ЧОПИК Анна, (Бостон) Український Народний Союз; ДЕМИДЧУК Марія, (Бруклин) Український Народний Союз; ДІДИК Володимир, (Дітройт) Український Народний Союз; Інж. ДУРБАК Тарас, (Ірвінґтон) „ПЛАСТ"; ГУДЗОВСЬКИЙ Анатоль, (Ню Йорк) „ДОБРУС"; Гурняк Михайло, (Меккізрак) Відділ УККА ГАЛЕЛЮК Александер, (Ню Брунсвік) Український Роб. Союз; ГРАБОВЕНСЬКА Осипа (Філядельфія) Союз Українок Америки; ГУК Ярослав, (Гартфорд) Український Народний Союз; ІВАНЧУК Іван, (Шикаґо) У Н Союз; ЯРЕМЧУК Григорій, (Ню Йорк) Братство „Броди Лев"; ЕМЕЦЬ Аскольд Я, (Клівленд) Спілка Визволення України; ЕВСЕВСЬКИЙ Сергій, (Філядельфія); КУЧМА Петро, (Ню Йорк) Ук. Нар. Союз; КРУПКА Роман (Ню Йорк) Організація Держав. Відродження України; КУРОПАСЬ Мирон, (Ню Йорк) ОДВУ — Головна Управа; КУШНІР Юрій, д-р, (Ню Йорк) Укр. Лікарське Т-во — Головна Управа; ЛЕВЧУК Дмитро, (Філядельфія) Гетьманська Організація — Гол. Управа; ЛЕНЦИК Василь, Ню Йорк) „ОБНОВА"; ЛИСОГІР Михайло (Ню Йорк) „САМОПОМІЧ" — Головна Управа; ЛУЦЬКИЙ Антін (Ню Йорк) Український Нар. Дім; МАЙНОШ Михайло, (Піттсбурґ) Відділ УККА; МАЛАНЧУК Антін, Ню Гейвен) Український нар. Союз; НАСТЮК Анна, Юніон) Союз Українок Америки; НИЧАЙ Володимир, (Шикаґо) Ліга Амер. Українського походження; ОДЕЖИНСЬКИЙ Іван, (Філядельфія) Україн. Народ. Союз; ПАДОХ Ірена, Ню Йорк) Союз Українок Америки; ПАВЧАК Юліян, (Бруклин) Відділ УККА — Народний Дім; ПОПЕ Матвій, Ню Йорк - Бронкс) Американські Ветерани; ПРОНЬКО Джеррі, (Клляркс Саміт) Український Робітнич. Союз; ПРИХОДЬКО Константин, (Нюарк) У.Р.Д.П.; ПУЦИЛО Петро, Шикаґо) Україн. Народний Союз; РИЧОК Роман, Мейплвуд) Український Робітничий Союз; САМОКІЩИН Ніна, (Трентон) Союз Українок Америки; САВЧУК Павло, (Джерзи Сіті) ООЧСУ — Головна Управа; СЕМАНИШИН Микола, (Нюарк) СУМА; СІМЕНОВИЧ Мирослав, д-р. (Шикаґо) Ліґа Амер. Укр. Походження; СКУБИК Степан, (Вашінґтон); СЛІВІНСЬКИЙ Иосиф, (Бріджпорт) Україн. Робітн. Союз; СОСЯК Микола (Філядельфія) Україн. Народна Поміч — Головний Радний; СТАРОСОЛЬСЬКИЙ Юрій, д-р, (Вашингтон); Стек Володимир (Ню Йорк) Українські Ветерани; ШАНДОР Вінкентій, д-р, (Патерсон) НТШ; ШМАҐАЛА Дмитро, (Клівленд) Україн. Народн. Союз; ШПИКУЛА Тарас, (Шикаґо) Укр. Нар. Союз; ШТОГРИН Олена, (Філядельфія) Україн. Народн. Союз; ТАРАН Антін, (Клівленд) Об'єднані Організації; ВАСИЛАЩУК Дмитро, (Філядельфія) Український Робіт. Союз ЖУКОВСЬКИЙ Антін, д-р, (Стіл) Голова Філії УККА; ЗАГРОДСЬКИЙ Олександер, (Ню Йорк) ОбВУА; СКВІРТНЯНСЬКИЙ Іван, (Бруклин, Н. Й. Орг. Оборони Лемківщини; КЛЕЦОР Михайло, (Бронкс, Н. Й.) „Провидіння" — Відділ; ФИЛИМОНЧУК Антін, (Довер, Н. Дж.) Голова О.Д.У.М.; МАРИЩ Артеміда, (Ню Йорк) Український Золотий Хрест; ГРИЦКОВЯН Микола (Ню Йорк) Т-во б. Вояків УПА Головна Управа ООЧСУ.

Вшанування пам'яті Тараса Шевченка в Твинситі

Цьогорічне свято в честь Тараса Шевченка відбулося заходами відділів УККА 17-го березня в залі Бентон з таким порядком: Заповіт відспівав сольо-співом інж. Михайло Даниленко, при акомпаніяменті Уляни Тисовської. Свято відкрив голова УККА Василь Домбровський. Реферат — навіяний новими ідеями — виголосив проф. Юрій Пундик. Нову, ще не друковану деклямацію „Кобзареві" говорив проф. Микола Дербуш. Ця новина мала в собі чимало гарного, цікавого. — В другій частині — колектив молоді Бринь Надія, Каркоць Юрій, Миронюк Галина, Остапчук Ольга. Прядка Микола — при акомпаніяменті Ольги Михалевич — виголосив „Псалом" і „Оживуть степи..." Шевченка — з гарним успіхом. Протодиякон Микола Поліщук, при акомпаніяменті п. Галини Мекіні, проспівав своїм поважним голосом дві пісні: Ой зійшов місяць і Ой, літа, літа, — Поему „Розрита могила" віддеклямувала милозвучно й уважно дівчинка Олена Стефанська. — Поему „Кавказ" — деклямувала відома декляматорка Ольга Хоролець.— Накінець хор „Дніпро" — у зменшеному складі — відспівав Думи мої, Широкая, високая й Садок вишневий, — під керуванням здібного диригента прот. Миколая Бриня. Свято закінчилося співом національного гимну. — Художнє удекорування сцени належало мист. Олексі Булавицькому. —

о. В. Л.

Площа Україна в Порто Алеґре

(Закінчення із стор. 2-ої)

жіна Лапунька, яка виступала в імені Марійської Дружини, Жіночої Організації та Організації Молоді Курітиби.

По „шураскаді" успішно виступили український танцювальний ансамбль Порто Алеґре та маленька танцюристка Маріза Лапунька.

День змінився вечором, і тоді урочистість знову перенеслася на площу Україна. При великому згромадженні людей чин її посвяти довершив всч. о. Микола Іванів, ЧСВВ, який спеціяльно для цього приїхав з Курітиби. Він же виголосив до присутніх палку промову, після чого відспівано „Боже Великий, Єдиний", „Боже вислухай" і „Ще не вмерла Україна".

Наступного дня, в неділю 10-го березня, урочистість продовжувалась в приміщенні місцевої філії ТПУК. Драматичний гурток ТПУК із Курітиби з успіхом показав присутнім п'єсу на чотири дії „Данило чарівник". Після п'єси були українські танці і співи у виконанні аматорів Порто Алеґре, що ними керує п. Григорій Томашівський. Тут знову не бракувало промов, цього разу тільки „обмінних", тобто говорили українці з Курітиби та Порто Алеґре, вітаючи одні одних.

Так постала площа Україна в Порто Алеґре.

Годиться ще відзначити, що бразилійська преса й радіо Порто Алеґре доволі широко висвітлили перебіг святкувань і висловили свої щирі симпатії українському народові в цілому, а зокрема українській колонії в естаді Ріо Ґранде до Суль.

Сталася ще одна цікава подія, про яку теж варто згадати.

У розмові представників міської управи Порто Алеґре з українськими делеґатами з Курітиби перші поцікавилися, що зробила чи робить міська управа Курітиби для впорядкування площі Україна в тому місті, де її вже офіційно відкрито давно. Довідавшись, що нічого, керівні працівники Порто Алеґре заявили:

—Гаразд, ми зрушимо цю справу з місця і у вас.

І дійсно, в двадцятих числах березня в Курітиби відбувався всебразилійський конґрес працівників міських управ, на який прибули делеґати і з Порто Алеґре. Вони насамперед відвідали міську управу, де перед головою міста поставили питання руба, що робиться на площі Україна, одночасно розповівши, що вони вже зробили в себе. Голова курітибської міської управи приобіцяв і собі звернути увагу на місцеву площу Україна, і вже наступного дня увійшов у цій справі в діловий контакт з українськими організаціями.

Мих. Килимник

Бразилія, 25. 3. 1963.

ПОДЯКА

Дня 10-го лютого 1963 року померла

бл. п. Софія з Скобельських РАК

Похорон відбувся 14-го лютого 1963 року у Відні.

Оцим складаємо найщирішу подяку Всечеснішим Отцям Василіянам у Відні за відправлення Поминального Богослуження і похоронних відправ. Дякуємо сердечно п. О. Левицькій за прощальну промову.

Наша велика вдячність ВП. Д-рові М. Дзеровичеві у Відні за дбайливу і щиру та безкорисну лікарську опіку.

Дякуємо хорові п. М. Гнатишина, що своїм співом під час панахиди та на кладовищі вшанував пам'ять Покійної.

З цілого серця дякуємо Приятелям і Знайомим у Відні, за відпровадження Покійної в останню дорогу, дякуємо за квіти ВППанству Дзеровичам, Левицьким, Савкам, Жупникам, Фрейнд, Аґґерман і Українському Жіночому Союзові в Австрії, як також дякуємо всім, що замість квітів вшанували пам'ять Покійної дарами на добродійні цілі. Всім Приятелям і Знайомим дякуємо за усні і письмові вислови співчуття.

Нехай Добрий Бог винагородить Вас Всіх!

Родина РАКІВ
Відень — Ню Йорк — Шикаґо

В ЧЕТВЕРТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

бл. п. Ольги ШУСТ

що відійшла у Вічність 9-го квітня 1959 р.
відправиться

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
у ВІВТОРОК 9-го КВІТНЯ 1963 р.
о год. 8-ій ранку
в церкві СВ. ЮРА В НЮ ЙОРКУ
про що повідомляють
син — ВАСИЛЬ ШУСТ
донька — МАРІЯ ШУСТ-ПИЛИПИШИН

Замість квітів на свіжу могилу Незабутньої Тети

бл. п. Анни ДЯЧЕНКО-МАРКОВОЇ

що померла в Шикаґо, Ілл. зложили:
Ірина й Іван ДОМБЧЕВСЬКІ:

на пам'ятник Шевченкові у Вашингтоні	$10.00
на Дар Українському Інвалідові	$ 5.00

Євгенія і Мирослав ПОДОЛЯКИ:

на Дар Українському Інвалідові	$ 5.00

Замість некрологу і квітів на могилу

бл. п. д-ра Володимира ҐІЛІЦІНСЬКОГО

секретаря і організатора Т-ва „Самопоміч", Відділ в Нюарку, Н. Дж.
складаємо 25.00 долярів
на потреби Наукового Товариства ім. Т. Шевченка.

УПРАВА ВІДДІЛУ

ХРОНІКА УВАН У ЗДА

Профес. Філіп Мозелі про Збірник „Тарас Шевченко"

У своєму листі до Академії проф. Філіп Мозелі, відомий фахівець з новітньої історії Східньої Европи, вітає Академію з її великим досягненням — виданням збірника „Тарас Шевченко" англійською мовою. Він пише, що ця книжка є великим вкладом до об'єктивного вивчення великої ролі Шевченка в історії, як різнобічно талановитої людини, що мала дар погляду в майбутнє свого народу.

Річні збори УВАН у ЗДА і Фундації Академії

В річницю відкриття будинку УВАН у ЗДА, 27 січня відбулися загальні збори членів Академії і Фундації. Президент УВАН у ЗДА проф. О. З. Архімович доповідав про діяльність Академії, підкресливши, як велике досягнення, видання збірника „Тарас Шевченко" англійською мовою, який висвітлює різні аспекти його життя й творчости. Видано також річник „Шевченко" українською мовою і книжку М. Плевака „Статті, розвідки і бібліографічні матеріяли". Тепер готується до друку ряд видань, зокрема, черговий випуск „Аналів" і збірник пам'яті М. Ветухова. Протягом року відбулось 43 наукові конференції Академії, на яких прочитано 65 доповідей. Відбулось 5 мистецьких виставок і кілька концертів-вечорів художнього слова. Всього від 1950 р. відбулось 566 наукових конференцій.

Проф. В. Міяковський доповів про Музей-Архів Академії, який, починаючи від 1945 року невпинно збирає матеріяли про різнобічну діяльність українців у вільному світі, архіви окремих осіб та організацій, публікації, тощо. Тепер маємо унікальну збірку матеріялів, виданих в окупаційних зонах Німеччини в повоєнні роки, маємо українські періодики з різних країн, видані між двома війнами, цінні архіви померлих діячів української науки і мистецтва.

Проф. І. Замша розповів про історію заснування Фундації УВАН у ЗДА, яка з перших днів розгорнення праці Академії уможливлювала її працю. Він нагадав про перших працівників Фундації — М. В. Кекала і М. Скубову, які збирали гроші на видання „Аналів" Академії — першого наукового журналу англійською мовою, що висвітлює українські проблеми. Фундація завжди підтримувала діяльність Академії, але тепер її завдання ще більше — бо Академія не дістає дотацій і в своїй праці повинна спиратися лише на підтримку українського громадянства. Управа Академії зустріла щирий відгук українського громадянства у справі купівлі власного будинку, але справа ще не закінчена — треба якнайшвидче сплатити борг, щоб не платити відсотків.

М. Коць накреслив плян праці Фундації Академії, яка повинна широко розбудувати свою працю.

Нова Управа Фундації УВАН у ЗДА

На річних зборах членів УВАН у ЗДА і Фундації, 27 січня, обрано управу Фундації в такому складі: М. Коць — голова, Ф. Бульбенко — секретар, члени: Ю. Архипів, І. Гаєвський, І. Дубровський, С. Макаренко і С. Чалишев.

Підготовка історичного збірника

26 січня відбулось засідання редакційно-видавничої комісії, що її виділила Ініціятивна група істориків і дослідників суспільних наук. На засіданні головував д-р І. Л. Рудницький, були присутні: В. Голубничий, О. Данко, І. Замша, Ю. Лавріненко, М. Лабунька. Ухвалено підготовлювати видання першого збірника, до якого мають увійти матеріяли доповідей на 1-ій конференції українських істориків і дослідників суспільних наук в УВАН у ЗДА, що відбулась в Академії 9-го червня 1962 року. Редагування цього збірника доручено В. Голубничому.

Виставка В. Г. Кричевського

Протягом січня у великій залі Академії тривала виставка праць В. Г. Кричевського, з нагоди десятої річниці його смерти. Виставлено понад 40 образів олією, зразки графічних праць — переважно обгортки книжок, зразки оформлення кінофільмів, фотографії будов, що їх проєктував В. Г. Кричевський та його праці у прикладному мистецтві.

Музей-Архів УВАН у ЗДА

В січні надійшло: книжок 95, періодиків 562, ілюстративних матеріялів 53, різних 33, всього 743 одиниці. Книжки надійшли від таких осіб: И. Шварц, в-во „Гомін України", О. Ізарський, О. Горбач, Р. Лепкий, Ю. Лавріненко, Г. Колодій, П. Потічний, С. Гординський, М. Понеділок, І. Манило, в-во „Українські Вісті", УВАН у Канаді, Я. Славутич, Ю. Луцький, Л. Окіншевич, М. Андрусяк, СУС у Канаді, І. Л. Рудницький в-во Ю. Середяка, в-во „Нові Дні". Періодичні видання — від редакцій 382 примірники і від В. Трембицького, Американської Ради Національностей, В. Александрової, І. Манила, і А. Кулика. Рукописні і музейні матеріяли одержано від И. Шварца, І. Калиновича, Р. Лепкого, М. Понеділка, Н. та С. Макаренків, В. Трембицького, Я. Славутича, О. Архімовича, В Сімянцева.

Продовжувалось складання карткового каталогу бібліотеки. В січні описано 456 книжок з европейської серії 1945-1949 рр. Всього з початку роботи в 1961 році описано 6913 одиниць.

Стан сплати боргу за будинок

В січні Академія сплатила Українському Народному Союзові в рахунок боргу за будинок $500.

Михайло Яремко, з університету Південної Дакоти, якому Академія була винна $80, як безвідсоткову позичку, надіслав листа, в якому попрохав відрахувати з цієї суми $30 як даток до Академії. В листі він пише, що в Ню Йорку „мав нагоду відвідати працівників у новому приміщенні, яке мені дуже подобається і я вдячний Виділові, що придбав цей будинок. Бажаю Вам якнайкращих успіхів, щоб змогли скорше „вилізти з боргів".

Решта боргу за будинок на 1 лютого 1963 року — $22,725. Управа Академії звертається до всіх осіб, що одержали підписні листи на пожертви для Академії, надіслати їх разом із зібраними сумами до 15-березня 1963 року.

Надходження до Академії в січні 1963

Від Юліяна Архіпова (Ню Йорк) надійшла пожертва на будинок — $150, разам з попередньою пожертвою — $250. Вашингтонська група УВАН у ЗДА зібрала $50. Також $50 надійшло від О. Рев'юка (Ню Йорк), $40 одержано від Ю. Логіна (Гамільтон Канада). Внески по $25: Г. Денисенко (Вашингтон), В. Дусенко (Шикаго), М. Дусенко (Шикаго), Г. Костюк (Ню Йорк), Парма Сейвінг Ко., О. Рішай, (Лос Анджелес), М. Рибачук (Ню Йорк). По $20: О. Архімович і УККА, відділ у Камдені. $12 — Деспеч Мувінг енд Сторейдж Ко., Ню Йорк.

Внески по $10: 28 відділ Українського Робітничого Союзу, Ню Йорк, П. Бобрівник (Філядельфія), М. Гадзинський (Рочестер), д-р М. Зарицький (Бруклин)), О. Зінкевич (Балтімор), В. Знаєнко (Ню Йорк), В. П. Ковальський (Н. Дж.), Ірена Крамарчук (Ню Йорк), П. Кулик (Шикаго), М. Лебідь (Ню Йорк), Р. Леґедза (Масcач.), М. Мельник (Сан Франсіско), Алла Нещадименко (Ню Йорк), В. Панасенко (Сан Франсіско), М. Томоруг (Ню Йорк), Н. Чапленко (Бруклин), В. Чорномор (Гобокен, Ню Дж.).

Внески по $5: О. Герасимяк (Бруклин), К. Гандзюк (Вайнленд, Н. Дж.), Зіна Мацик (Бруклин). $3 — О. Лужницький (Честер), $2 — В. Черевко (Йонкерс).

Надходження до фонду видання збірника пам'яті Михайла Ветухова

В січні почали надходити пожертви на видання Збірника пом'яті проф. Михайла Ветухова, першого президента УВАН у ЗДА, і передплата на Збірник. Перші надходження: $15 — І. Дубровський (Вашингтон), $5 — В. Дубровський (Річмонд), $6 — Г. Царинник (Філядельфія), $5 — А. Дерев'янко (Пенна). 10 дол. — Л. Марголіна. Комісія вшанування пам'яті М. О. Ветухова далі розгортає збирання передплат на книжку: 5 дол. без оправи і 6 дол. в оправі.

Надходження до Фонду ім. Д. Дорошенка для допомоги науковцям

За підписним листом через Адама Енґеля (Ню Йорк) — $25, від М. Гринішак (Елізабет) — $5.

Від Управи УВАН у ЗДА і Управи Фундації

Управа Академії і Управа Фундації щиро дякують усім, хто своїми грошевими внесками уможливлюють працю Академії і сприяють її розгортанню в різних напрямках.

Комунофіли в Індії затаюють військову допомогу від ЗДА й Британії проти Пейпінгу

Ню Делі. — Військове міністерство в Індії насичене комунофільськими старшинами й службовиками, що їх прийняв туди кол. міністер Крішна Менон, і вони затаювали отримувану від ЗДА й Британії військову допомогу та сприяли неприхильній тим країнам пропаґанді, що вони не дотримують своїх обіцянок. Тому американський амбасадор Джон Кеннет Гелбрейт був примушений безпосередньо оприлюднити факт, що до Бомбаю причалили дальші чотири американські кораблі з запасом зброї і амуніції. Це заскочило тих індійських комунофілів, які відразу оскаржили американського амбасадора, що він „зраджує індійські військові тайни". Тим часом однаково американські, як індійські керівні чинники вважають, що розголошування факту активної допомоги Індії збоку ЗДА й Британії в її війні проти комуністичного Китаю зупиняє імперіялістично-агресивний розгін китайських комуністів. Комунофільський й антиамериканський Крішна Менон протеґував своїх однодумців головно на керівні становища у військовому пропаґандивному апараті й вони просто бойкотували все, що стосувалось індійської співпраці з ЗДА й Британією.

В Ню Йорку відбувся сумівський Вечір Пісні, Музики й Танцю

Ню Йорк. — У неділю 7-го квітня в авдиторії Джуніор Гайскул на Евеню „В" силами Осередку СУМА ім. ген.-хор. Т. Чупринки влаштовано з великим успіхом Вечір Пісні, Музики й Танцю. У цій молодечій, з широкою і різноманітною програмою імпрезі взяли участь: три хори, ансамбль бандуристок, група акордіоністів, танцювальна і рецитативна групи. Вечір почався співом „Боже Великий" у виконанні чоловічого хору під орудою п. М. Кормелюка. Цей же хор відспівав: „Ой пущу я кониченька" — аранж. Котка і „Ой бре море, бре" — муз. Лисенка, а продовжив його мішаний хор під орудою п. М. Кормелюка піснями: „Тарасова ніч" — муз. Стеценка, „Гей степами" — муз. Недільського, „Гей за морем" — муз. Людкевича, „Через поле" (соліст П. Прийма) — муз. Котка, „Жнива" (соліст Е. Гусак) — муз. Котка, „Сусідка" муз. Яциневича, „Горлиця" — муз. Ярославенка і „Час додому" — муз. Лисенка. В груповій рецитації „Крізь грози", що її підготовила пані А. Давиденко, взяли участь: Л. Микуленко, М. Глуха, І. Євсиц, Н. Юрченко, Н. Шалай, М. Лев і П. Кобилецький. „Мелодію" Лятошинського і „Гайре Каті" Джено Губай виконала на скрипці Марія Сенів при акомпаніяменті Володимири Сенів, учениці УМІ. Ансамбль Бандуристок під орудою П. Данилова виконав українські народні пісні: „Зелений гай", „Ой там за Дунаєм" і „Місяць на небі", а група акордіоністів у складі: Роман Лихолат, О. Дудинський, Славко Кріль і Анна Дуда зіграли „Верховину", „Весняне сподівання", і „Ой ти дівчино". Сольо на акордеоні виконав І. Овсак. Дитячий хор Юнацтва СУМА під кер. проф. Олега Стратечука виступив з рядом пісеньок: „Корівка", „Горобець" (слова Діми), „Мишки" і „Палай, наша ватро" (слова Л. Полтави). Під кінець вечора прошуміла на сцені барвистими строями танцювальна група під орудою О. Ґензи, виконуючи в'язанку веснянок і народних танків. Конферували на вечорі Марія Глуха і Григорій Цебрій. Загальне мистецьке керівництво провів п. О. Ґенза. Сумівців і сумівок, їхніх батьків, молодих і старших гостей було в переповненій залі понад п'ятсот.

„Довбуш" і „Плай" стали першунами СУАСТ-Схід

У відбиванкових першенствах Союзу Українсько-Американських Спортових Товариств — Схід, які відбулися минулої неділі 7-го квітня в Ню Гейвені, взяло участь п'ять чоловічих та три жіночі дружини. В жіночих змаганнях перше місце здобула шістка „Довбуша" з Ню Гейвену перед СУМА Гартфорд і УСК-ом Ню Йорк. Перехідна Чаша Союзу Українок перейшла цим самим на власність „Довбуша", який здобув вже третій раз під ряд перше місце СУАСТ.

УВК „Плай" з Ню Йорку виграв рішальні змагання за перше місце серед чоловіків з шісткою Української Централі з Пасейку, яка опинилася на другому місці. Третім і четвертим місцем з рівними точками поділилися УСТ Рочестер і УСК Ню Йорк, а на останнім місці опинилася дружина СУМА з Ню Йорку. „Плаєві" вручено чашу першуна СУАСТ, що її уфундувало „Провидіння".

Цими змаганнями СУАСТ проводив його ланковий відбиванки д-р Михайло Снігурович, а головним суддею був Роман Куціль з Рочестеру.

Жіноча дружина відбиванки „Довбуша" Ню Гейвен, яка брала участь в американських першенствах під фірмою місцевої УМСА, минулої суботи, здобула втретє мистецтво стейтів Нової Англії і на постійно чашу, призначену чемпіонові цих щорічних змагань.

Зі спорту

ЮНАКИ „ЧОРНОМОРСЬКОЇ СІЧІ" — ЧЕМПІОНАМИ СТЕЙТУ

„Чорноморська Січ" — П. А. Л. Нюарк 4:0 (4:0)

Нюарк, 31-го березня. — Цьогорічні гри за чемпіонат і чашу юнаків стейту Ню Джерзі у футболі закінчилися фіналом після розгривок 12 дружин юнаків у двох групах: південь і північ. Чемпіони цих груп зустрінулись у великому фіналі — „юнацькому дербі", з якого переможцями вийшли січовики, здобувши перший у своїй історії чемпіонат і чашу стейту.

Були це завзяті, типові змагання за чашу, в яких наші юнаки від першої до останньої хвилини тримали твердо ініціятиву. Як цілість грала молода дружина „Чорноморської Січі" вирівняно з гарними технічними комбінаціями та продуманими акціями, кожна з яких була закінчена стрілом по воротах. Знаменито зарепрезентували себе дефензивні лінії, які були непрохідними для нападу противників. Ворота здобули: І. Береза — 2 хв., А. Вільчак 6 хв., В. Каздоба — 19 і 29 хв. гри. Склад новогно чемпіона стейту: П. Пасічинський, Б. Хамуляк, І. Паньків, І. Баглай, М. Воробець, І. Гой, В. Вільчак, Р. Сольчаник. В. Каздоба, І. Береза, М. Заремба, С. Вільчак. Ланковий — П. ба, Н. Цинайко, В. Паньків і Гой.

Юнаки „Чорноморської Січі", як першун стейту, беруть участь у дальших грах за Чашу Юнаків ЗДА, маючи перед собою дві найближчі гри з репрезентантом Мериленду, а опісля Пенсилвенії. Нашим молодим новим чемпіонам бажаємо дальших успіхів.

Ом. Твардовський

„ЛУНІК IV" ЗАЗНАВ НЕВДАЧІ

Москва. — Вистрілений в минулий вівторок з невідомого місця в СССР штучний сателіт „Лунік IV", який мав вперше в історії світу осісти на Місяці й відфотографувати тамошню поверхню, з невідомих причин скрутив з передбаченого совєтськими вченими курсу та перелетів в минулу суботу повз Місяць у віддалі від нього на 5,300 миль. Важкий на 3,135 фунтів „Лунік IV" буде найближче Землі на 56,000 миль та найдальше на 435,000 миль і по всій вірогідності кружлятиме довкола Сонця. Большевики приготовляли цей новий експеримент з „Луніком IV" два і пів року, сподіваючись підготовити його вичаленням на Місяці в значній мірі виправу сателіта з людською залогою. Ця невдача з „Луніком IV" перекреслює надії Совєтів на швидку подорож совєтського космонавта на Місяць.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СУБОТА, 13-го КВІТНЯ 1963 р.:

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні Збори Відд. 204 о год. 6 веч. в залі Укр. Прав. Церкви св. Володимира при 206 Іст 11-та вул. — В. Гасій, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Місячні Збори Т-ва „Мир", Відд. 324, о год. 7-ій веч. Проситься прибути і вирівняти членські вкладки. — І. Струк, секр.

НЮАРК, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва ім. М. Грушевського Від. 219 о год. 7-ій веч. при 675 So. 19th Street, в Нюарку, Н. Дж. М. Юров, секр.

Посмертні згадки

Григорій КОЛОДРУБСЬКИЙ, член 150 Відділу УНС в Піттсфілд, Мас. Помер дня 30 березня 1963 р. Пакійний народився 5-го лютого 1888 р. в селі Пелипче, пов. Борщів, Зах. Україна. Покійний залишив дружину Тетяну і брата Івана. Покійний був прикладним громадянином і ніколи не відмовляв на добрі цілі. Вічна Йому Пам'ять!
І. Тарнавський, секр.

Роман ОНИЩУК, член 190 Відділу УНСоюзу. Помер 9 березня 1963 р. Нар. на Волині 23 жовтня 1894 р., до Америки прибув 1913 р. і жив через цілий час в Пеорії. Похорон відбувся 13-го березня 1963 р. Вічна Йому Пам'ять!
Антон Кобилянський, секр.

РОЗШУКИ

Брат пошукує сестру Марію ЦЯХОВСЬКУ (з дому Ухач), з села Курилівка. Мала бути в New York City. Хто знав би її або вона сама, прошу писати:
John UCHACZ
535 — 5th Street, N.W.
PORTAGE LA PRAIRIE, Man.
Canada

Павліна РОГОВСЬКА та дочка Марія виїхали з Філядельфії в роках 1914-1915. Доця Шевчук пошукує їх обоє в дуже важній справі. Хтонебудь знає про них прошу зголосити до:
Mrs. Dorothy Shewchuk-Zerkas
8123 Halstead Street
Philadelphia 11, Pa.

РІЗНЕ

Pavlina ROGOWSKA and her daughter Marie moved out of Philadelphia sometime in 1914-1915. Docia Shevchuk is trying to find them in an important matter. Anybody, who has any information about them please contact:
Mrs. Dorothy Shewchuk-Zerkas
8123 Halstead Street
Philadelphia 11, Pa.

ПАРОХІЯ св. Арх. МИХАЇЛА в НЮ ГЕЙВЕН, Конн.
прийме
ДЯКА
на догідних умовинах.
Зголошення:
St. Michael's Ukr. Cath. Church
569 George Street
New Haven, Conn.

ТАРЗАН, ч. 5012. Нові люди!

Пороблено приготування до того, щоб шукачі пригод могли собі від'їхати своєю дорогою, аж тут нагло з'явилися два чужинці.

— Галло, — гукнув один із них. — Ми шукаємо Алена Лейка...

— Нам сказали, що саме він буде тим чоловіком, якого ми потребуємо на провідника по джунглях!